

1. Wielonarodowy charakter Rzeczypospolitej

a.

b. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- wie, jak przedstawiała się struktura narodowościowa państwa polskiego,
- wie, jak przedstawiała się sytuacja prawna mniejszości narodowych,
- zna politykę państwa polskiego wobec mniejszości narodowych,
- charakteryzuje mniejszość żydowską,
- wie, jaka była postawa mniejszości narodowych wobec państwa polskiego,
- potrafi wyjaśnić pojęcia: pacyfikacja, *numerus clausus*, *numerus nullus*, syjoniści.

ii. b) Umiejętności

Uczeń:

- potrafi dokonać oceny polityki wobec mniejszości narodowych najważniejszych polskich ugrupowań politycznych oraz postawy mniejszości wobec II Rzeczypospolitej,
- potrafi opisać stosunki narodowościowe w II Rzeczypospolitej.

c. 2. Metoda i forma pracy

Pogadanka, dyskusja, wykład, praca z podręcznikiem, mapą.

d. 3. Środki dydaktyczne

Podręcznik, mapa.

e. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel sprawdza stan wiedzy uczniów z lekcji dotyczących kształtowania się granic państwa polskiego – pogadanka. Przedstawia problematykę nowej lekcji.

ii. b) Faza realizacyjna

Nauczyciel omawia strukturę narodowościową II Rzeczypospolitej (kryteria przynależności narodowej,

mniejszości narodowe). Wypisuje na tablicy nazwy mniejszości narodowych oraz odsetek, jaki stanowiły. Wskazuje na mapie terytoria, jakie zamieszkiwały. Przedstawia sytuację prawną mniejszości narodowych. Charakteryzuje koncepcje polityki wobec mniejszości narodowych najważniejszych polskich ugrupowań politycznych. Uczniowie zastanawiają się, która koncepcja była słuszna. Wypowiadają swoje opinie. Dyskutują na ten temat.

Uczniowie wyszukują w podręczniku oraz literaturze pomocniczej informacje na temat mniejszości żydowskiej. Dyskutują na jej temat.

Nauczyciel wyjaśnia pojęcia: syjoniści, *numerus clausus*, *numerus nullus*.

Nauczyciel charakteryzuje postawę mniejszości narodowych wobec państwa polskiego. Omawia działalność nacjonalistów ukraińskich. Wyjaśnia pojęcie: pacyfikacja. Przedstawia postać Henryka Józefowskiego.

iii. c) Faza podsumowująca

W ramach utrwalenia i powtórzenia wiadomości uczniowie biorą udział w dyskusji. Przykładowe pytania do dyskusji:

- Jak oceniasz politykę państwa wobec mniejszości narodowych?
- Dlaczego dochodziło do konfliktów pomiędzy państwem a mniejszościami narodowymi?
- Jak wyglądała sytuacja prawna mniejszości narodowych?
- Jak obecnie mniejszości narodowe mieszkają w Polsce?

f. 5. Bibliografia

1. Burda B. i inni, *Historia 3. Historia najnowsza. Zakres podstawowy*, Operon, Gdynia 2004.
2. Mich W., *Obcy w polskim domu. Nacjonalistyczne koncepcje rozwiązania problemu mniejszości narodowych 1918-1939*, Wydawnictwo Uniwersytetu M. Curie- Skłodowskiej, Lublin 1994.
3. Radziwiłł A., Roszkowski W., *Historia 1871-1939. Podręcznik dla szkół średnich*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 1998.
4. Tomaszewski J., *Ojczyzna nie tylko Polaków. Mniejszości narodowe w Polsce w latach 1918-1939*, Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1985.

g. 6. Załączniki

i. a) Zadanie domowe

1. Przygotuj informacje na temat ustawy szkolnej Grabskiego (pisemnie).
2. Sporządź wykres przedstawiający skład procentowy mniejszości narodowych w Polsce.

h. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

i.

j. 8. Uwagi do scenariusza

Scenariusz jest przeznaczony dla klasy III liceum.